

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Den gemensamma jordbrukspolitiken

Villkorligt stöd för kommissionsledamot Dacian Cioloş förslag om reform av EU:s jordbruk

Samma år som EU:s gemensamma jordbrukspolitik blir 50 år, har Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) välkomnat kommissionens lagstiftningsförslag med intresse och noterat att några – även om det inte är alla – av kommitténs rekommendationer i tidigare yttranden har beaktats. Framför allt har kommittén upprepade gånger påpekat att den framtida gemensamma jordbrukspolitiken måste styras av en vilja att försvara den europeiska jordbruksmodellen, som bygger på principerna om livsmedelssuveränitet, hållbarhet och anpassning till jordbrukarnas och konsumenternas verkliga behov.

Enligt EESK kan den europeiska jordbruksmodellen inte fungera med de priser och villkor som gäller på världsmarknaden och den är inte gratis. När det gäller kommissionens insatser för att bygga upp ett nytt partnerskap mellan EU och de europeiska jordbrukarna anser kommittén att förslagen visserligen har rätt inriktning men att det krävs betydande ändringar på flera punkter.

En positiv aspekt av den nya reformen som lagts fram av den Europeiska kommissionen är försöket att överbrygga skillnaderna mellan nivån på det stöd som jordbrukarna i olika medlemsstater får. De viktigaste dragen för den framtida gemensamma jordbrukspolitiken vad gäller omfördelningen av finansiella resurser mellan medlemsstaterna bör vara balans, rättvisa och pragmatism, med hänsyn till jordbrukets mångfald i Europa.

Miljöanpassning av den gemensamma jordbrukspolitiken

För att medlemsstaterna ska kunna stärka sin politik för landsbygdsutveckling ska det vara möjligt att överföra medel från direktstödslagen (första pelaren) till landsbygdsutvecklingsanslagen (andra pelaren). Samtidigt bör de medlemsstater vars direktstöd ligger på en nivå under 90 % av EU-genomsnittet ha möjlighet att överföra

medel från landsbygdsutvecklingsanslagen till direktstödsanslagen. Sådana val bör, med vissa begränsningar, kunna göras en enda gång och för förordningens hela tillämpningsperiod. Vidare rekommenderar EESK att kommissionen ökar flexibiliteten för överföring av medel mellan första och andra pelaren från 5 % till 10 %.

Miljöanpassningskomponenten i första pelaren är ett sätt att skapa en starkare och tydligare koppling mellan direktstöden och de kollektiva miljömässiga nyttigheter som jordbruket ger. Att bevara den biologiska mångfalden är en huvuduppgift som inte bara är en etisk och moralisk förpliktelse, utan också har strategisk betydelse på lång sikt. Det finns tillräckligt med ekonomiska orsaker till att agera snabbare och effektivare.

Inom den andra pelaren bör man beakta det enorma problemet med torra, jorderosion och ökenspridning i EU:s områden i söder och kring Medelhavet, och därför rekommenderar EESK att en särskild åtgärd utformas för att hantera detta problem. Samtidigt bör man beakta de tilläggskostnader som uppstår till följd av torrläggning av jordbruksmark i EU-länderna i norr.

Marknadssituationen

EESK påminner kommissionen, parlamentet och rådet om att den extrema prisvolatiliteten under senare år är ett tecken på att det behövs effektivare marknadsstyrningsinstrument. Kommittén efterlyser bättre samordning av utbud och efterfrågan och återskapande av balansen i marknadsinflytandet i livsmedelskedjan. Stabilisering av marknaden är enligt EU-fördraget ett av målen för den gemensamma jordbrukspolitikens. Stabila marknader är viktiga. Därför anser EESK att uppsättningen marknadsinstrument bör vara mycket ambitiösare för att undvika stora prisfluktuationer.

Eftersom 77 % av livsmedelsmarknaden kontrolleras av bara 15 handelskoncerner i de 27 medlemsstaterna krävs insatser för att skapa balans mellan det kommersiella utbudet och detaljhandelns marknadsstyrka. Man bör se över om konkurrenslagstiftningen räcker till för att förhindra marknadsdominerande strukturer och tvivelaktig avtalspraxis.

Det är synnerligen viktigt att stärka jordbrukarnas och deras organisationers ställning i livsmedelskedjan för att kunna garantera bättre avkastning på marknaden. EESK välkomnar utvidgningen av produktäckningen för erkännande av producentorganisationer, sammanslutningar av producentorganisationer samt branschorganisationer. Det är även av största vikt att EU:s konkurrensregler anpassas så att producentorganisationer och kooperativ kan stärka sin marknadsställning. För att stärka jordbrukarnas förhandlingsstyrka i livsmedelsproduktionskedjan anser EESK dessutom att det är nödvändigt att skapa förutsättningar för att utveckla korta livsmedelskedjor som förvaltas direkt av jordbrukarna.

EESK anser att den gemensamma jordbrukspolitikens bör vara ett grundläggande instrument för samarbete med konsumenterna och främjandet av relevant information om livsmedel genom hela förädlings- eller produktionskedjan. Spårbarheten bör vara tydlig för konsumenterna, som kan visa sig vara de bästa samarbetspartnerna när det gäller att uppnå en hållbarare och miljövänligare europeisk jordbruksproduktion där bättre arbetstillfällen skapas.
